
ЧАСТ ПЪРВА
Програмни области

Наука, иновации и информационно общество

През 2009 г. Фондация ПИК значително разшири обхвата от дейности в подкрепа на разработването и прилагането на политики в областта на изследванията, иновациите и информационното общество на национално и европейско равнище.

Иновации.бг

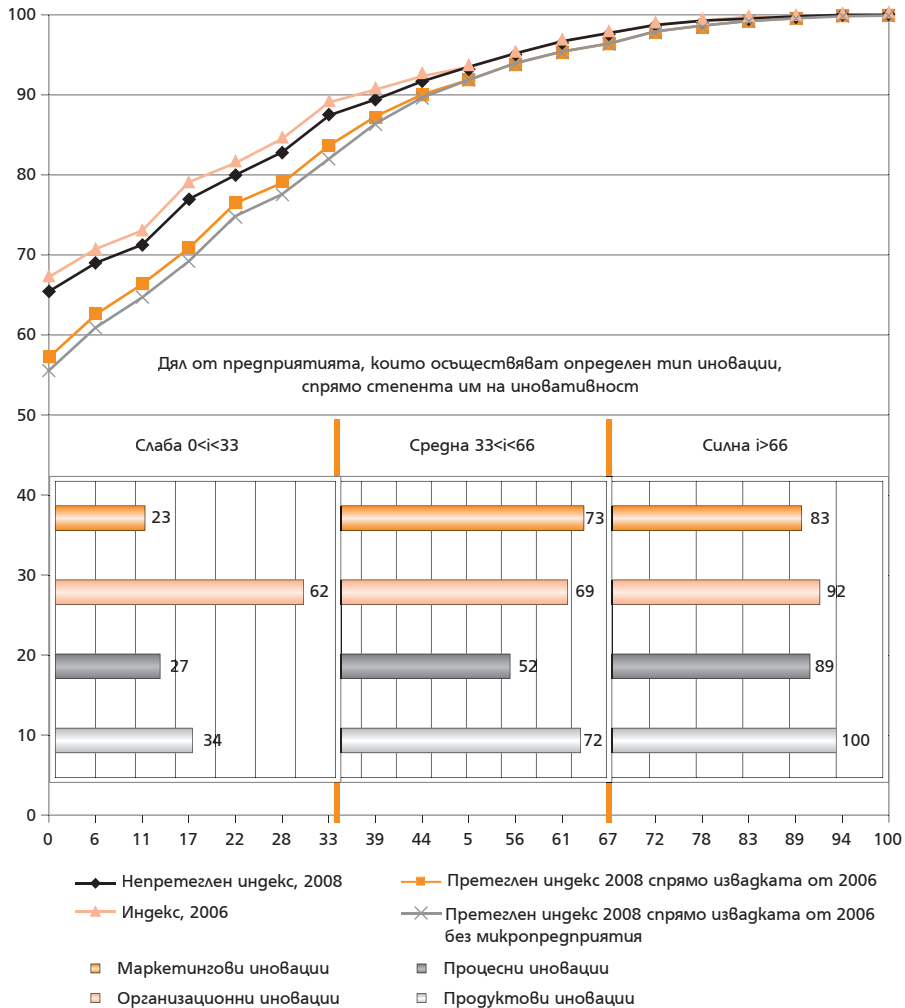
Иновациите са приоритетната област, в която Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ предлага експертиза и собствено ноу-хау за изработване на политики и оценка на тяхното въздействие. Обобщение на резултатите от проведени собствени изследвания и направените на тяхна основа изводи за състоянието на иновационния потенциал на националната икономика и възможностите за неговото бъдещо развитие ежегодно се представят в изданието *Иновации.бг*. От 2004 година докладът *Иновации.бг* присъства в публичното пространство като единственият обхванат инструмент в България, който мери иновационната активност на българските предприятия и предлага подходи за изграждане на иновационна и предприемаческа култура.

Наред с международно признатите подходи за анализ на изследователската и иновационната дейност на икономическите агенти (Ръководствата от фамилията Фраскати на ОИСР, Европейско иновационно табло на ЕК) Фондацията прилага собствена оригинална методика за оценка на степента на иновационна активност на бизнеса, основана на разбирането за видовете иновации и степента на новост на внедрени иновационни продукти и процеси. Разработеният на тази база

иновационен индекс на българската икономика за 2008 година прави няколко основни констатации: (виж фигура 1)

- За две години (2006 – 2008) общият брой на предприятията, които осъществяват иновации в България, се е увеличил с между 3 и 9 процентни пункта. Данните от индекса сочат, че вече се е формирал слой от около една трета от фирмите (29-34 %), които иновират всяка година, като 90 % от тях имат ненамаляващ бюджет за иновации, а половината са го увеличили през 2008 г. спрямо 2007 г. От 7 до 10 % от предприятията иновират спорадично.
- Най-често срещаните иновации са организационните и продуктовете. 70 % от иновативните компании извършват едновременно повече от един тип иновация, а 18 % извършват едновременно продукти, процесни, организационни и маркетингови иновации.
- С увеличаване на иновационния интензитет на предприятията се променя доминиращият тип иновация. Така например в предприятията със слаба иновационна интензивност най-често се срещат организационните иновации, докато за предприятията със средна степен са характерни маркетинговите иновации. При прехода от средна към силна

Фигура 1. Иновационен индекс на българските предприятия и водещи иновации в България

Източник: Фондация: „Приложни изследвания и комуникации“.

степен на иновационна интензивност най-значима характеристика са процесните иновации.

- Пазарът и конкурентите на предприятията са най-важните факто-

ри, които влияят на иновационната активност на предприятията. Колкото по-затворен е пазарът (както географски, така и по отношение на участващите в него), толкова

по-малко иновативни са предприятията.

Иновационният индекс се изчислява за трета поредна година и използва резултати от проведеното през 2008 година национално социологическо изследване на предприятията в България (ИНА), приемайки за основа методологията на Иновационното изследване на Европейската общност. Третото изследване на иновационната активност на предприятията (ИНА-3) е проведено в периода 3 ноември – 18 декември 2008 г.

Традиционно докладът *Иновации.бг* оценява иновационния потенциал на страната в пет основни аспекта:

- съвкупен иновационен продукт;
- предприемачество и иновационни мрежи;
- инвестиции и финансиране на иновациите;
- човешки капитал за иновации;
- информационни и комуникационни технологии (ИКТ).

Акцентите и обобщенията в доклада, представен в началото на 2009 година, бяха свързани с очакваното отражение на световната финансова и иконо-

мическа криза върху икономиката на България. Във връзка с прогнозираните затруднения при осигуряването на свободен финансов ресурс както за обслужване на текущата дейност на бизнеса, така и при финансиране на по-рисковите иновационни проекти, бяха направени някои основни препоръки за условията, които държавата трябва да осигури, и за националната политика в подкрепа на иновационната активност на предприятията:

- необходимост от провеждането на съгласувана (интегрирана) национална политика в областта на науката, технологиите и иновациите – подчинена на ясна оценка на научния и иновационния потенциал на страната и консенсус по отношение на насоките за развитие;
- създаване на център на отговорност, който да координира дейността на различните публични звена, включени в националната иновационна система и да взема решения по определянето и изпълнението на националната научна и иновационна политика;
- установяване на трайно и ефективно взаимодействие между различните субекти на националната иновационна система.

Национален иновационен форум

За пета поредна година докладът *Иновации.бг* беше представен в рамките на Националния иновационен форум.

Националният иновационен форум е уникално ежегодното събитие за страната, което обединява усилията на всички заинтересовани страни за дискусията относно условията за иновации в България и предлага мерки за тяхното оп-

тимизиране. Събитието преминава под егидата и с участието на Президента на Република България, Министър председателя и множество министри и заместник министри от българското правителство.

Събитието има за цел да направи преглед на постигнатото през годината за създаването на условия за сътруд-

ничество между фирмите и научните среди в страната, както и между български и чуждестранни организации с цел стимулиране на националната икономика и повишаване на конкурентоспособността на българския бизнес чрез внедряване на водещи нови технологии, стартиране на производство на печеливши нови изделия и продукти и научно и технологично коопериране с чуждестранни партньори.

В рамките на форума се обсъжда необходимостта от управление на иновационните дейности както на национално, така и на регионално равнище в контекста на Национална иновацион-

на стратегия и европейските политики в тази насока.

Участници във форума са ръководители от публичния и частния сектор, народни представители, неправителствени организации, бизнес асоциации, фирми, консултанти, посредници и финансиращи организации, медии, Европейската комисия (ГД „Предприятия” и ГД „Научни изследвания”), академични и развойни организации, Световна банка, Европейска банка за възстановяване и развитие, водещи международни експерти в областта на иновациите, представители на многонационални компании.

*Откриване на Петия национален иновационен форум, 24 февруари 2009 г.
От ляво надясно: г-жа Зинаида Златанова, Ръководител на Представителството на Европейската комисия в България;
г-н Георги Първанов, Президент на Р България; г-р Огнян Шентов,
Председател на УС на фондация ПИК; г-жа Меглена Плулчиева, Заместник-председател на Министерския съвет на Р България; г-н Флорин Фихтъл,
Представител на Световната банка в България.*

По време на Националния иновационен форум се представя традиционния доклад *Иновации.бг* и се връчват награди на победителите в Националния конкурс за иновативно предприятие на годината.

Награда за иновации

Годишната награда „Иновативно предприятие“ се присъжда на български предприятия, които са приложили успешно в практиката си иновации или български научни достижения, трансформирайки дейността си и постигайки траен икономически ефект. Достиженията на предприятията в областта на иновациите се оценяват от жури, въз основа на данни от предварително извършени технологични одити във фирмите-кандидатки.

Кандидатите се оценяват по специална методология от експертна група и

жури в две категории: (1) иновативно малко предприятие (с персонал до 50 души); (2) иновативно средно и голямо предприятие (с персонал над 50 души).

ПОБЕДИТЕЛЯТ във всяка от двете категории получава статуетка – символ на конкурса, изработена от скулптора Петко Арнаудов и почетна диплома.

По време на форума се състоя церемонията по награждаване на отличените предприятия в конкурса „Иновативно предприятие на годината“. Наградите на победителите бяха връчени от Президента на Република България г-н Георги Първанов. Целта на конкурса е да покаже добрия български модел за бизнес, да привлече вниманието на широката общественост върху постиженията на българските предприятия в областта на иновациите. В конкурса могат да участват иноватив-

Участниците в Петия национален иновационен форум

ни предприятия от всички сектори на българската икономика, включително информационните технологии. Иновативно предприятие е това, което през

последните три години е реализирало на пазара нови или значително усъвършенствани продукти/стоки и услуги и/или процеси.

Каре 1: Пети национален конкурс за иновативно предприятие – отличени участници

Отличени предприятия в Петия национален конкурс за иновативно предприятие

Категория малко предприятие – (персонал до 50 души)

- Орак Инженеринг ЕООД – първо място в категорията
- Кейт ООД
- Пантелей Тошев ЕООД

Категория средно и голямо предприятие – (персонал над 50 души)

- Спарки Елтос АД – първо място в категорията
- Бианор
- Центромет АД

Проучване на тенденциите в публичните и частните инвестиции в НИРД в ИКТ в Румъния и България и конкурентоспособността на техните иновационни системи в областта на ИКТ (НИРД в областта на ИКТ в Румъния и България)

Изследването дава ясна представа, основана на солидни количествени и качествени данни, за динамиката на НИРД в областта на ИКТ в България и Румъния, за това как взаимоотношенията на технологичните иновации в ИКТ, моделите на ИКТ бизнеса, националните условия и международните тенденции (като глобализацията, търговията, сравнителните модели на растеж и т.н.) водят до европейско и

световно разпространение на ИКТ и НИРД дейността. По-специално проучването постигна три основни резултата: а) широкообхватен набор от данни; б) техническо приложение към данните, и в) доклад за всяка държава. Проучването е в продължение и допълнение към изпълнения по-рано проект на DG JRC-IPTS за EC-25, който информира относно политиката на ЕС в сектора на ИКТ.

Отличените участници в Петия национален конкурс за иновативно предприятия
От ляво наясно: г-н Красимир Стоянов, Орак Инженеринг ЕООД;
г-н Станислав Петков, Спарки Елтос АД; г-н Спас Спасов, Сатурн Инженеринг
ООД; г-жа Меглена Плулчиева, Заместник-председател на Министерския съвет
на Р България; г-н Георги Първанов, Президент на Р България;
г-н Илиян Нисторов, Центромет ЕООД; г-н Стефан Лилов, БИАНОР ЕООД;
г-н Живко Желев, КЕЙТ ООД; г-н Пантелей Тошев, Пантелей Тошев ЕООД.

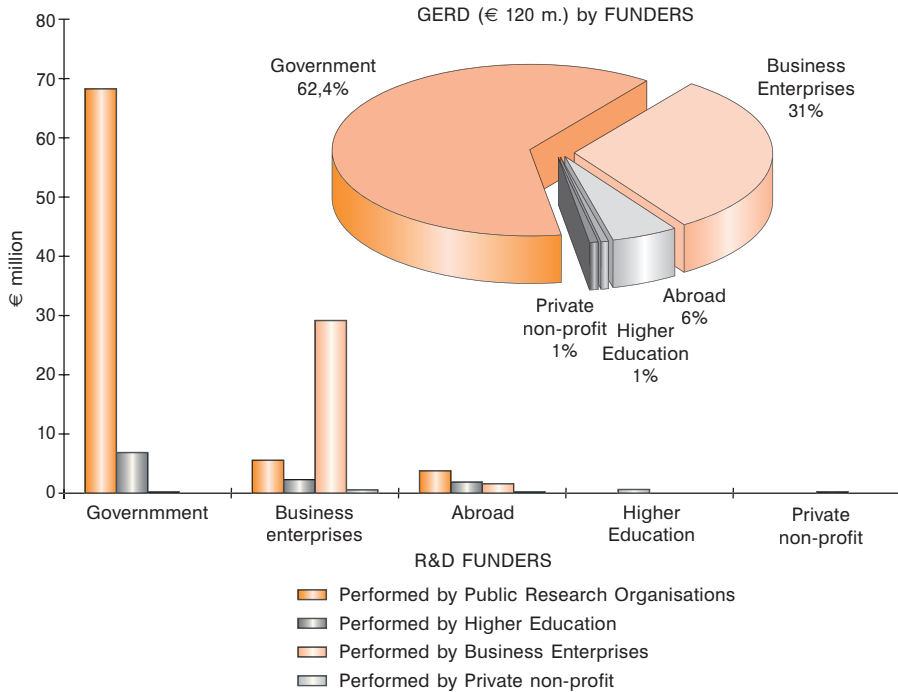
Европейско изследователско пространство

Концепцията за създаване на Европейско изследователско пространство възникна на базата на дългогодишни усилия да се координира научноизследователската дейност в Европа и бе одобрена от Европейския съвет в Лисабон през 2000 г. Инициативата получи одобрението и на Комитета на регионите, който подчерта тяхната роля при изграждането на общо пространство за научни изследвания и развойна дейност в Европа.

Целите на Европейското изследователско пространство са насочени към:

- Създаване на европейски „вътрешен пазар“ за научни изследвания.
- Постигане на ефективна координация на европейско равнище на дейности, включващи национални и регионални научни изследвания, програми и политики.
- Изпълнение и финансиране на инициативи на европейско равнище.

Фигура 2. Разходи за научноизследователска дейност по източник на финансиране и сектор на приложение

Според последните налични данни през 2007 г. България е отделила 0,48% от своя БВП за НИРД (€121м.), което представлява една от най-ниските стойности в Европа. Повече от две трети от финансирането за НИРД идва от националното правителство. Бизнес секторът допринася с около 31%, 6% от финансирането за НИРД идва от чужбина и много малка част идва от частния нестопанския сектор и от сферата на висшето образование - всеки от тях допринася с по 1%.

Източник: Евростат.

Фондация ПИК е представител за България в европейската инициатива **ERAWATCH** (ERA – European Research Area – Европейско изследователско пространство) от основаването ѝ през 2004 г. и е член на мрежата **ERAWATCH**, която предоставя на европейските институции информация за научноизследователската и развойната дейност в страните от Европейския съюз. **ERAWATCH** е общо-европейска инициатива за събиране

и използване на точни данни при формиране на различните политики, допринасящи за реализацията на Европейското изследователско пространство. Тя предоставя структурирана и всеобхватна информация за национални и регионални изследователски политики, участници, организации и програми. През 2009 г. Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ изпълни няколко проекта в рамките на мрежата **ERAWATCH**.

ERAWATCH: Онлайн база данни на научните изследвания (Baseload research inventory service III)

Инициативата на мрежата ERAWATCH (<http://cordis.europa.eu/erawatch/>) има за цел систематичното събиране и обработка на фокусиран и последователен набор от информация и публикуването му на уеб-базирана платформа, следяща европейските, националните и регионалните изследователски структури, участниците в изследванията и изследователските политики на всяка от 27-те страни членки на ЕС и седемте държави, асоциирани към Седма Рамкова програма (Хърватия, Израел, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия, Швейцария, Турция), както и седемте страни извън ЕИП (Бразилия, Китай, Индия, Япония, Република Корея, Русия, САЩ). Инициативата представлява научно-фокусирана уеб-базирана платформа, която се разработва успоредно с насочената към иновациите INNO-Policy TrendChart (<http://www.proinno-europe.eu/>). През 2009 г. за трета поредна година Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ събра и представи информация за българските национални и регионални изследователски структури, участници и политики. Профилът на страната се фокусира върху основните механизми за изготвяне на изследователска политика в България, най-важните политически документи, отражението на членството на България в ЕС, регионалното измерение на изследователската дейност и дейностите на основните институции, извършващи научни изследвания – държавни и частни институции и университети.

ERAWATCH: Европейска обсерватория на активните научноизследователски университети и националните държавни агенции за фи-

нансирание на научни изследвания (European Observatory of Research-Active Universities and National Public Research Funding Agencies)

Стартирал през 2009 г., проектът обхваща страните-членки на ЕС, асоциираните страни и страните извън ЕС. Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ е официален кореспондент за България и участва в инициативата по създаването на първата уеб-базирана Европейска обсерватория на изследователските университети, която ще предлага уникална и развиваща се платформа, адаптираща се към потребностите на различните заинтересовани страни. Обсерваторията ще позволи осъществяването на три основни изследователски дейности: характеризирание, мониторинг и анализ. Първо, тя се стреми да характеризира разнообразието на изследователската дейност в европейските университети, които са водещи в научните изследвания в определени научни области. На второ място, тя следи изследователската дейност на университетите. И накрая, тя е насочена към предоставяне на данни с цел да се анализират факторите, които влияят на върховите постижения в изследователските университети и променящия се характер на университетите с времето.

Обсерваторията събира и предоставя и информацията относно националните държавни агенции за финансиране на научни изследвания, както и доказателства за начините за осигуряване на финансовата устойчивост на изследванията в университетите. Тези доказателства ще помогнат за идентифициране на областите, в които е необходима по-голяма последователност за модернизиране на финансовото управление в университетите, както и насърчаване на по-мощни схеми за

Таблица 1: Обща оценка на силните и слабите страни на националната научноизследователска система

Област	Предизвикателство
Мобилизиране на ресурси	Обосновка на предоставянето на ресурси за изследователски дейности
	Осигуряване на дългосрочни инвестиции за научни изследвания
	Справяне с бариерите пред частните инвестиции в НИРД
	Осигуряване на квалифицирани човешки ресурси
Търсене на знания	Идентифициране на движещите сили за търсенето на знания
	Координиране и по-добро насочване на търсенето на знания
	Мониторинг на изпълнението на търсенето
Производство на знания	Осигуряването на качество и компетентност при създаването на знания
	Осигуряване на приложимостта на знанията
Разпространение на знания	Улесняване на обмена между университетите, професионалните и бизнес секторите
	Възползване от международните познания
	Повишаване на капацитета за усвояване на знанията

финансово устойчивост и финансиране на научните изследвания.

ERAWATCH: Приносът на политиките на регионално равнище за реализацията на Европейското изследователско пространство (Contribution of policies at the regional level to the realisation of the European Research Area)

Проектът имаше за цел да събере информация за 16 региона на ЕС и да анализира техния напредък по отношение на интегрирането им в Европейското изследователско пространство (ЕИП), с конкретен фокус върху междурегионалната мобилност на учени, съвместно програмиране в областта на научната политика и международно сътрудничество. Фокусът на анализа

беше поставен върху набора от политики, които са били въведени, за да подпомагат интеграцията на регионите в ЕИП, заедно с оценка на досегашния напредък по отношение на ЕИП на равнище региони и анализ на приноса на регионите или групите от региона в ЕИП. Четирите аналитични доклада, изготвени в рамките на изследването, представят как се осъществяват настоящите регионални политики за изследователско и технологично развитие в подкрепа на ЕИП, какви доказателства има за интеграция между регионите в областта на науката, каква е дейността им в областта на науката и технологиите и какви са трансграничните клъстерни инициативи. Фондация ПИК беше координатор на проекта, възложен ѝ от DG JRC – IPTS.

ERAWATCH национални доклади 2009: БЪЛГАРИЯ, Анализ на набора от политики за насърчаване на инвестициите в НИРД и приносът в ЕИП (ERAWATCH COUNTRY REPORTS 2009: BULGARIA, Analysis of policy mixes to

foster R&D investment and to contribute to the ERA)

Докладът прави преглед на националната научноизследователска система и представя оценка на последните промени в политиката. Той е фокусиран върху пречките пред инвестициите в НИРД, възможностите и рисковете, породени от българския набор от прилагани политики, пазара на труда за изследователи, управлението на изследователските инфраструктури.

Основните предизвикателства пред националната изследователска система са преодоляването на бариерите пред частните инвестиции в НИРД и липсата на дългосрочни инвестиции в научни изследвания, идентифицирането на движещите сили за търсенето на знания, гарантирането на качеството на произвежданите знания и тяхната приложимост, обмена на знания между университетите, професионалните и бизнес сектори и засилване на капацитета за усвояване на знанията.

Подкрепа за развитието на политиката в областта на информационното общество

През 2009 г. Фондация ПИК продължи да извършва изследвания, насочени да подпомагат политиката на държавата в областта на информационното общество. С подкрепата на Фонд „България”, Фондацията реализира проект „България 2020: усъвършестване на средата за ИКТ политики”. През 2009 г. беше направено емпирично изследване на предоставянето на широколентов достъп до интернет в населените места в България. Предварителни резулта-

ти бяха представени на Българския икономически форум (26-27 ноември 2009 г.) и на представители на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията. Широколентовият достъп до интернет е основният фокус на ИКТ политиката през 2009 г., а традиционно статистическата информация, предоставена от НСИ/Евростат значително се разминава от действителността.

Трансфер на технологии и подкрепа за бизнеса

Европейска мрежа за предприемачество (Enterprise Europe Network – EEN)

От началото на 2008 г. двете най-големи мрежи на ЕК за консултиране на бизнеса, с над 10-годишна история (Мрежата на Европейските иновационни центрове и Мрежата на Евроинфо централите), обединиха усилия и функционират като „Мрежата за предприятия“ на ЕК – Enterprise Europe Network. Европейската комисия разглежда Enterprise Europe Network (EEN) като важна европейска и национална обществена услуга в областта на иновациите, трансфера на технологии и подпомагането на малките и средните предприятия на европейско и национално равнище и като ключов елемент за реализирането на целите на Лисабонската стратегия на макро и микро равнище. Тя е **основният инструмент на ЕК за провеждане на политиката ѝ за подпомагане на малките и средните предприятия (МСП)**. Всички предприятия, научноизследователски организации и институции имат равни възможности за достъп и ползване на услугите на мрежата – няма секторни или териториални ограничения или преференции. EEN в Европа включва 557 информационно-консултантски центрове с над 4000 опитни служители.

Мрежата в България предлага целия спектър от услуги за бизнеса, които се предлагат и от европейската мрежа, както и допълнителен набор услуги, специфични за страната ни – информация за участие на фирмите в националните оперативни програми; специфични финансови източници и инструменти; проблеми, свързани с

прилагане на европейски стандарти и много други теми, свързани с членството на България в ЕС.

- При търсене на нови пазари, експертите на мрежата, работещи във Фондация ПИК, съдействат за намиране на търговски партньори в други страни, в зависимост от целите и интересите на клиента. Консултанти на мрежата посещават фирмите и помагат да се определят и дефинират точно търсения тип партньор, вида партньорство и съответно търсеното или предлагано технологично решение. Така се подготвят технологични и бизнес профили, които се разпространяват чрез мощни бази данни до фирми от и извън ЕС. Технологичният или бизнес профил може да е насочен към конкретни страни и да търси клиенти или партньори от точно определени сектори на промишле-

ността. Консултантите на Enterprise Europe Network обработват постъпилите интереси към технологичните и бизнес профили, проверяват достоверността на информацията и предоставят при необходимост помощ по време на кореспонденцията и преговорите. Всяка търговска информация, която фирмата предоставя на консултанти от мрежата и определя като поверителна, се третира като такава. Най-голямата сила на мрежата EEN е в броя организации и специалисти, които я съставляват. Използването на услугите ѝ помага да се преодолее разстоянието до потенциален партньор в чужбина, както и да му се предостави комплексна услуга. Експертите ползват добрия бизнес етикет, съчетан със задълбочено познаване на местния пазар.

- Опитните специалисти на мрежата във Фондация ПИК предлагат индивидуална помощ, съобразена

с конкретните цели и желания на фирмите и научноизследователските организации. Консултантите ѝ посещават фирмата, за да може заедно с управленския екип да се определят конкретните нужди на производството, на базата на което ще се формират предложенията за по-нататъшна стратегия, инструменти за търсене на потенциални партньори, като се обърне внимание на защитата на интелектуалната собственост.

- Enterprise Europe Network организира около 12 000 брокерски мероприятия и фирмени мисии всяка година. Често те се провеждат по време на големи търговски панаири. Такива събития помагат на фирмите да се срещнат с потенциални партньори. По време на Есенния технически панаир в Пловдив през 2009 г. Фондация ПИК координира чрез EEN – България организирането на технологична и

Двустранни бизнес срещи по време на Есенния технически панаир в Пловдив

бизнес кооперационна борса. Тя даде възможност на фирми и научноизследователски организации от 9 европейски страни да проведат предварително уговорени двустранни срещи в търсене на технологично и бизнес партньорство. В деня за двустранни срещи се включиха 60 фирми и организации от България, Италия, Чехия, Турция, Русия, Унгария, Германия, Румъния и Македония. Възможността да се запознаят с технологичните и бизнес профили на останалите участници месец преди самите срещи позволи на фирмите да използват максимално бизнес контактите, като обсъдят различни възможности за партньорство. Сериозен интерес имаше към представителя на EEN от Русия, като очакванията са в близко бъдеще мрежата да осигури постоянен обмен на информация и

контакти за технологично и бизнес партньорство между български и руски фирми и научноизследователски организации.

- Пак през 2009 г. консорциумът Bridge Economies (EEN – Италия) в сътрудничество с Фондация ПИК (EEN – България) проведеха Международни дни за бизнес срещи в сферата на възстановяемите енергийни източници и енергийната ефективност в рамките на изложението EnergyMed в Неапол. България бе представена от 4 фирми и 2 организации.
- Enterprise Europe Network – България (Фондация ПИК), в сътрудничество с HELPFORWARD – Гърция, организира за пореден път на 26 – 29 ноември 2009 г. Международни дни за двустранни бизнес срещи в областта на информационните технологии в рамките на InfoSystem

Двустранни бизнес срещи по време на Международния панаир CeBit, Хановър, Германия

2009 в гр. Солун, Гърция. Изложението се провежда ежегодно, като тази година освен информационни и комуникационни технологии бе обособена изложбена част и за технологии, приложими в държавната администрация и местното управление. Седем български фирми взеха участие в брокерските дни, като проведоха успешно множество срещи с потенциални бизнес партньори.

- В периода 3 – 8 март 2009 г., Enterprise Europe Network – България (Фондация ПИК) участва в организацията на международни брокерски дни в областта на информационните и телекомуникационните технологии Future Match 2009 за осма поредна година. Събитието се проведе в рамките на най-големия международен панаир в тези области – CeBit, ХанOVER, Германия. То се организира от европейската мрежа – Enterprise Europe Network. По време на Future Match 2009 бяха регистрирани над 500 организации от 39 различни страни и се състояха повече от 1200 срещи. Шест български фирми взеха участие, като няколко от тях успяха да намерят нови бизнес партньори, благодарение на интересните си технологични предложения и предврително уговорените за тях срещи с подходящи фирми.
- Фондация ПИК, като част от Enterprise Europe Network, помага на клиентите си в търсенето им на определени технологии или иновации. Използвайки най-голямата европейска база данни за авангардни технологии, съдържаща около 8000 технологични профила, мрежата свързва науката и бизнеса. Базата данни се актуализира с нови профили ежеседмично. Всеки може да се свърже с консултант от Фондация-

та, за да се абонира и получава безплатни електронни известия за новите технологични оферти. На сайта, поддържан от Фондацията – www.enterprise-europe-network.bg – се публикуват оферти и заявки за нови технологии и бизнес партньорство от цяла Европа. Резюмета с предложения за бизнес или технологично сътрудничество се подбират от двете бази данни на мрежата, които съдържат общо над 11 000 записа. На страницата офертите се публикуват като кратка информация на български език със специфичен идентификационен номер. При интерес към определена оферта е необходимо да се попълни формуляр за запитване и да се изпрати по електронна поща до екипа на Фондацията или партньорите по проекта в страната, които осъществяват връзка с авторите на офертата и предоставят координатите на българската организация. При взаимен интерес потенциалните партньори започват да водят преговори, които могат да завършат с различни видове споразумения за сътрудничество.

- Фондацията предлага информация за специфичните потребности на фирмите, ако те имат въпроси относно законите или политиките на ЕС. Правилното разбиране как да се приложат европейското законодателство и директиви може да бъде трудно. Консултантите на Фондацията дават точната информация, без неразбираеми термини, по отношение на приложението на закона и как това влияе на бизнеса.
- Офисът на EEN-България във Фондацията помага да се намерят търговски партньори и да се осигурят правни съвети в случаите на продажба на технологии, за регистриране на патент, или внос на технология от чужбина. Ако е нужен текст

на директивата, която е приложима във съответната страна и частта, която се отнася до конкретната дейност – след като се анализират изискванията, факторите и предпоставките, може да се направи оценка на ефекта и успеха, които компанията би могла да има на пазара, това се извършва от мрежата и то бесплатно.

- Мрежата има връзки с институциите на ЕС и с местните организации. Тя действа като посредник между ЕС, големите мултинационални компании и местната администрация. Например, ако се попадне в ситуация, за която има съмнение, че е в противоречие със законите на ЕС, консултантите ще ви свържат със СОЛВИТ (SOLVIT) – организацията, която коригира неправилното прилагане на законите за единния пазар от страна на публичните власти.
- При интерес от защита на нова

идея, продукт, услуга или процес, Мрежата консултира в областта на интелектуалната собственост и патентите. Enterprise Europe Network помага да се определи максималния потенциален ефект от идеите на организациите. Тя може да улесни връзката със съответните организации и адвокати, като пести време и пари. Мрежата работи в тясно сътрудничество със специализирани организации (като Патентно ведомство на Република България, IPR Helpdesk на Европейската комисия), които помагат на малкия бизнес да защити интелектуалната собственост за своите идеи и иновации, за да му донесат те печалба. През 2009 г. Патентното ведомство на Р. България в сътрудничество с Фондация ПИК и Enterprise Europe Network – България организираха семинар на тема „Как да не бъдем нарушители и как да се защитим

Съвместен семинар на Enterprise Europe Network-България и Патентно ведомство на Р. България

при нарушение на нашите права върху интелектуална собственост”. Основните теми, обсъдени на семинара бяха: Същност на прилагането на правата върху обектите на индустриалната собственост; Административнонаказателен способ за защита правата върху марките и дизайните; Гражданскоправна и наказателноправна защита; Митническо производство при нарушения; Предварителни проучвания за установяване наличието на права върху обекти на ИС и Търсене в бази данни.

- Мрежата подобрява шансовете за успех на МСП при участието им в търгове за държавни поръчки и публично-частно партньорство. Тя е готова да помогне да се проучи как може да се работи в този сектор. Да даде съвети как фирмите да бъдат убедителни пред държавните органи и как да изготвят необходимите

документи за кандидатстване – EEN има центрове в държави извън ЕС, включително в САЩ, Китай, Русия и Турция. EuroChile – клонът на мрежата в Чили, показва как фирмите могат да се възползват от мрежата – EEN е помогнала на 340 европейски фирми да развият бизнес в Чили. Износът от ЕС в Чили се е удвоил между 2002 и 2008 г. благодарение и на EuroChile и EEN.

- Мрежата предлага на бизнеса достъп до европейските финансови схеми и програми за финансиране. Тя дава практически, индивидуални съвети и провежда обучителни сесии. Получаването на финансиране може да бъде голямо предизвикателство за предприемачите и малките предприятия. Мрежата и Фондацията помагат в оценката на фирменото финансово състояние, насочват към точния източник на финансиране, включително с рис-

Представяне на европейски програми за финансиране на бизнеса в Областна администрация Перник

ков капитал, към публичната финансова помощ и данъчните кредити. Финансирането от инвеститори може да се допълни от регионални, национални или европейски органи. Експертите на мрежата предлагат консултации за това как може да се получи достъп до публични фондове и грантове за научноизследователска и развойна дейност, иновации, инвестиции, консултантски услуги, трудова заетост, обучение или износ. Мрежата предоставя актуална информация и консултации за своите клиенти от страната. Акцентът е поставен и върху подкрепата за МСП при участие в отворени конкурси по националните оперативни програми. Организиран са информационни дни за ОП „Конкуренто-

способност” и ОП „Човешки ресурси”, както и Програмата за развитие на селските райони. Множество фирми от туристическия бранш, НПО, местни власти и бизнес организации са запознати със законодателството, местните изисквания, европейските стандарти; новите технологии; бизнес планирането и ценообразуването; разработването на маркетингова стратегия.

- Европейската комисия предоставя над 50 млрд. евро за финансиране на изследвания в рамките на Седма рамкова програма за научни изследвания, технологично развитие и демонстрации. Експертите на мрежата помагат за успешното кандидатстване с проекти по нея – те информират за кои научни изслед-

Среща на Бизнес клуба по иновации във фирма „Спесима” ООД

ния, като помагат да се извлечете максимума шанс за успех.

Бизнес клубът за иновации, създаден от Фондация ПИК от ЕЕН – България, организира редовни срещи с предприемачите, на които ги запознава с различните европейски, национални и банкови инструменти за проектно финансиране на МСП. Специално внимание се обръща на финансирането на иновациите, на рамковите програми на ЕК – Рамковата програмата „Конкурентоспособност и иновации” (CIP) и Седма рамкова програма на ЕС.

През първите 18 месеца от функционирането на мрежата в България от началото на 2008 г. тя е организираща или е взела участие в организирането на 217 събития с общо 5785 участника – представители на МСП, изследователски организации, посреднически организации, държавна администрация и др. В голяма част от тези събития е предоставяна информация по конкурсите на националните оперативните програми с участието на лектори от МИЕТ и ИАНМСП.

- 1436 клиента са получили специализирани съвети, свързани с финансиране на бизнеса им, участие в европейски програми, търсене на бизнес и технологични партньори.
- 335 производствени фирми са посетени и консултирани на място, а в 80 от тях са проведени обстоятелни технологични анализи и оценки на състояние.
- Мрежата е разпространила общо 199 български бизнес и технологични оферти и заявки. 26 български организации подписаха договори с чуждестранни партньори – 17 за трансфер на нови технологии и продукти, 4 търговски споразумения и 5 партньорства по проекти по рамковите програми на европейския съюз.

- Мрежата периодично издава информационен бюлетин ВЕСТИ в тираж от 1000 бр. с 12 издания за периода и поддържа Интернет портала www.enterprise-europe-network.bg, който е водещият български портал за бизнес информация и консултации, технологичен трансфер и иновации и информация за участие в национални и европейски програми за финансиране на дейността на фирмите, най-вече в областта на технологичното им развитие, научните изследвания и внедряването на нови продукти и технологии.
- Интернет страниците на портала и на партньорите са посетени повече от 8,5 милиона пъти за 18-те месеца на работа.

Бюлетин ВЕСТИ

Бюлетинът ВЕСТИ е издание на Фондация „Приложни изследвания и комуникации”, свързано с дейността ѝ в мрежата на ЕК – Enterprise Europe Network. ВЕСТИ се издава вече 13 години с периодичност на издаване 45 дни и тираж от 1000 бр.

- Запознаване на МСП със същността и политиките на ЕС, със задачите и дейността на Enterprise Europe Network – като цяло в ЕС и

- в България – инициативи и услуги, с предимствата на интеграцията на единния пазар, поетите от България ангажименти, готовността на страната, регионите, общините, фирмите, гражданите за участие в нея, стандартите, изискванията и добрите практики, на които трябва да отговарят те, отговорностите им,
- Популяризиране на успешни практики от другите страни-членки на ЕС, от България, от различни сектори на икономиката, различни видове МСП, равнища на управление и региони на страната.
  - Мотивиране на предприемачите и МСП за участие в процеса на интеграция чрез осведоменост, участие в програми и проекти на ЕС, създаване на обществена нагласа за смисъла и ползите от евроинтеграцията за обществото, социалната група, индивида.
  - Търсене и открояване на мястото

на националната ни идентичност в процеса на интеграция и глобализация.

- Създаване на обратна връзка към българските институции за нагласата и готовността на МСП за успешна интеграция на единния пазар, за потребността им от промени в нормативната база, различните режими, бизнес среда.
- Събиране на информация от практиката на българските МСП за създаване на обратна връзка към ЕК с проблемите, потребността от промени в директивите и политиките на ЕС, успешните практики.

Съдържанието се развива постоянно с нови теми, източници на информация и автори, позволяващо да се разширява разпространението, да се повишава популярността и авторитета на мрежата и се представят добре нейните резултати пред ЕК.

Целеви групи и основни абонати на бюлетин ВЕСТИ са предприемачи от МСП, бизнес центрове и инкубатори за МСП, браншови и регионални бизнес организации, общински власти, държавни институции, отраслови министерства, междинни звена по оперативните програми и офисите им в страната, представителства на различни европейски институции в България, представителства на другите европейски мрежи в България, представителства на европейски банки, фирми, организации, български и чужди медии.

Уеб сайта на Enterprise Europe Network – България е проектиран като уеб-базиран портал за предоставяне на информация за интегрирани бизнес, информационни и консултантски услуги с цел подкрепа на иновациите в България. Порталът функционира в няколко направления, всяко от които е съсредоточено върху приоритетите, заложи в програмата на мрежата:

- актуална информация в областта на иновациите в рамките на политиките и законодателството на ЕС, която включва и аспекта, свързан с еко-иновациите по Програмата „Конкурентоспособност и иновации” и 7 Рамкова програма за научни изследвания и технологично развитие, както и данни за търсени и предлагани технологии – седмична актуализация на технологични оферти и заявки, разпространявани чрез мрежата в Европа, търсене на партньори за технологично сътрудничество; достъп до технологичните предложения и технологичните заявки (ТП или ТЗ) чрез формуляри за изразяване на интерес, формуляри за абонамент за предлаганите от Мрежата информационни услуги; въпроси, свързани със защитата на интелектуалните права – законода-

телство, последните промени в политиката на ЕС в тази сфера, връзки към съответните организации и информационни сайтове, както и по-специално Европа (<http://europa.eu>), CORDIS (общността за научни изследвания и развитие на информационното обслужване) (<http://cordis.europa.eu>), EUR-Lex – Достъп до правните разпоредби на Европейския съюз (<http://eur-lex.europa.eu>), TED – онлайн версията на „Приложение на Официалния бюлетин на Европейския съюз”, посветен на европейски обществени поръчки. (<http://ted.europa.eu>), и ЕС-Книжарница – публикации и доклади (<http://bookshop.europa.eu>);

- финансиране – схеми за подпомагане, национални и международни програми; банки и фондове за рисков капитал и стартов капитал, специфична информация за сектора;
- европейското и националното законодателство – информация за сключване на договори и други специфични въпроси по отношение на трансфера на технологии, как да се започне бизнес;
- интернет страницата интегрира модул за предоставяне на онлайн услуги, като модерни комуникационни и виртуални инкубационни услуги.

Основната цел е да се създаде капацитет за виртуално инкубиране чрез промяна на конвенционалния тип организация и предоставяне на иновации и услуги в подкрепа на МСП в система с лесен достъп до интернет базирана електронна комуникация. Това води до реинженеринг на иновационно ориентирани процеси към процеси, ориентирани към клиента, усъвършенстване и електронизация на дейностите в подкрепа на иновациите, постигане на работеща система за предлагане на услуги в полза на бизнеса, повишава-

не на степента на информираност на клиентите, както и предлагане на по-широк спектър от интегрирани висо-

кокачествени услуги, чрез използване на най-доброто от съвременни средства за комуникация.

Подкрепа за предприемачеството и бизнес инкубаторите в Източна Европа и Централна Азия

Фондация ПИК получи втори мандат (2009 – 2011 г.) като координатор на Мрежата от бизнес инкубатори и технологични паркове в Източна Европа и Централна Азия по време на годишната среща на мрежата, която се проведе в рамките на **IV-та международна конференция на тема „Да обединим**

образование, изследвания и бизнес инкубиране в подкрепа на академичното предприемачество и иновациите” (AIECA 2009), 24 – 26 септември 2009 г., гр. Габрово, България. Технически университет – Габрово, Enterprise Europe Network – България, както и Община Габрово, бяха съорганизатори

Г-н Томислав Дончев, кмет на Габрово, открива конференцията

на събитието. Конференцията бе реализирана с подкрепата на Програма „Информация за развитие” (infoDev) и Глобална инициатива за развитие на бизнес инкубатори (iDisc) на Световната банка. Провеждането на годишната конференция на мрежата е една от най-важните дейности на мрежата, тъй като дава възможност на членовете да представят не само резултатите от самостоятелната си дейност, но и постигнатото от работните групи.

На регионалната конференция на ECAbit присъстваха повече от 70 участници от 17 страни от Европа и Централна Азия, които обмениха опит, придобит на местно и международно равнище в областта на бизнес-инкубирането и иновациите. Важна особеност на конференцията беше присъствието на много нови членове в мрежата, ко-

ято им даде възможност да се интегрират в средата.

През последните две десетилетия в повечето от страните в Източна Европа и Централна Азия се извърши преход от планирана към пазарна икономика. Стимулирането на предприемачеството и иновациите чрез свързване на науката, бизнеса и правителството се превърна в основно предизвикателство за повишаване конкурентоспособността на икономиките в региона и за стабилно пазарно-ориентирано развитие. Бизнес инкубаторите, технологичните паркове и офисите за технологичен трансфер играят ключова роля в процеса на комерсиализация на науката и са от основно значение за развитието на национални и регионални иновационни кълъстери.

Технически университет – Габрово: дискусия за академичното предприемачество, опита на академичните инкубатори и проблемите на връзката наука-бизнес

Потребност от нова държавна политика за подпомагане взаимовръзката между наука, индустрия и правителство

В момента в повечето от страните от Източна Европа и Централна Азия практически липсва специално финансиране както за инкубаторни дейности, така и за академично предприемачество. В същото време в повечето от тях изобщо не съществуват закони, регулиращи академичното предприемачество или пък са в рудиментарен вид – фрагментирани между некоординирани секторни политики (например в Беларус, България, бивша Югославска Република Македония и Руската Федерация).

Повечето от съществуващите инкубатори в Източна Европа и Централна Азия разчитат предимно на външно финансиране под формата на проекти и функционират основно като неправителствени организации. По-малката част се справят посредством реализиране на печалба чрез създаване на нови предприятия с възможност за развитие. От началото на 2000 година обаче, засилването на дейността на бизнес инкубаторите и технологичните паркове, насочена към стимулиране на иновационния процес в страните от Източна Европа и Централна Азия, поставя акцент върху необходимостта от нова държавна политика, която да подпомогне взаимовръзката между академичните среди, индустрията и правителството.

Потребността от по-голяма обвързаност на науката с индустрията в страните от Източна Европа и Централна Азия и важната роля, която играят бизнес инкубаторите и технологичните паркове бяха подчертани в направените презентации по време на кон-

ференцията. Отчете се необходимостта държавните политики за бизнес инкубиране да се съчетаят с мерки, подпомагащи развитието на предприемаческата дейност между бизнес участниците и самите академични общности.

Част от споделения опит на участниците в ECABit мрежата:

- Политиката за регионално икономическо развитие и позицията във веригата на стойността (value chain) определят мисията на инкубатора.
- Специализираните инкубатори са по-ефективни за създаването на местни иновационни мрежи, включително и връзка с научноизследователската дейност.
- Инкубаторите стартират сами, а не се предизвикват отвън. Донорите трябва да подпомагат, а не да играят ролята на движеща сила при създаването им.
- Експертите, които планират създаването на инкубатори трябва да разбират важността на позиционирането, включително във веригата на стойността, както и мониторинга в некомерсиален и комерсиален контекст.
- Наборът от умения, необходими за един мениджър в начална фаза се различава от тези за мениджър във фаза на растеж (вкл. по отношение на връзката донор-клиент).
- ИТ инкубаторите са добра отправна точка за страните от Източна Европа и Централна Азия като специализирани инкубатори с „евтини лаборатории“.
- Специфични държавни политики могат да служат като „инкубаторни инициативи“, които стимулират развитието на бизнес клъстери или определени бизнес дейности в различни отрасли на икономиката (например регионална политика за

алтернативен туризъм, насочена към създаването на нови бизнес дейности).

Отчете се също, че академичното предприемачество все още не е развито, а дори да го има в даден регион, много често е грешно представено или е подценено. **Бизнес инкубаторите и технологичните паркове могат да подпомогнат комерсиализирането на научноизследователската дейност на учените, само в случай, че последните търсят активно такива възможности.** При тези обстоятелства интернационализирането на ECAbit мрежата и като цяло – дейностите на инкубаторите, е определящо за тяхното успешното и устойчиво развитие.

Академично предприемачество в Европа

Един от основните проблеми на повечето европейски университети е намирането на учени, които се интересуват от комерсиализирането на научните им изследвания и стимулите, които получават в замяна. Проблемът се корени в структурата на самите университети, които повтарят дисциплинарната структура на науката и са насочени към две основни функции – преподаване и научна дейност. В резултат, повечето университети не стимулират развитието на предприемачески познания и умения сред студентите и учените. **Основното предизвикателство пред европейските университети днес е създаването на връзка между преподаването, научната дейност и предприемачеството.**

Теми, обсъждани по време на сесиите:

Дискусиите по време на кръглата маса „*Инкубатори в научните институции:*

уроци от миналото и поглед към бъдещето” акцентираха върху факторите, благоприятстващи или спъващи академичното предприемачество и ролята, която инкубаторите могат да изиграят за неговото развитие.

Община Габрово, една от пионерите в разработването на програми за енергийна ефективност в България, бе инициатор и съорганизатор на сесията, посветена на „*Интелигентната енергия и енергийната ефективност*”. Презентациите на участниците представиха резултатите, постигнати в тази област: изолации, направени на административни и частни сгради, „интелигентно” улично осветление, финансова и институционална подкрепа на проекти, свързани със „зелената” енергия и др. Най-актуалните иновационни проекти, представени от габровски предприятия, бяха насочени към нови инсталации за охлаждане и затопляне на сгради посредством геотермална енергия.

На конференцията беше представен и проекта „TOUREG”, финансиран от 7 Рамкова програма на ЕС. В презентацията за него бяха подчертани възможностите за подобряване на конкурентоспособността и стратегическата позиция на свързаните с туризма сектори в европейските региони чрез създаването на онлайн платформа за трансфер на знания, основани на технологични иновации и научна дейност в туристическата сфера.

Българската асоциация за лека авиация (БАЛА) представи модел за развитие на алтернативен туризъм, който все още не е твърде популярен в Източна Европа. Може да се нарече „летателен туризъм” и целта му е да привлича туристи дори на места, които не са популярни туристически дес-

тинации, като се предлагат демонстра- тивни и мотивационни полети с леки самолети, делтапланери и параплане- ри. Фондация „Приложни изследвания и комуникации” и БАЛА демонстрираха как на практика може да се разрабо- ти идеята за „летателен туризъм”, като организираха първото авиошоу в Габ- рово, което се състоя на 26 – 27 сеп- тември на летателна площадка Драга- новци и на него присъстваха над 1500 човека от региона.

Изграждане на мрежа за техноло- гичен трансфер: По време на кон- ференцията имаше възможност за провеждането на дискусии и брокер- ски срещи, насочени към евентуален трансфер на проекти и идеи. Членове на БАЛА, както и участници в конфе- ренцията, обсъдиха възможностите за разработването на съвместни проекти за технологичен трансфер, включител- но проект за разработване и внедря- ване на нови технологии в български предприятия за производство на час- ти и оборудване за леката авиация.

Със съдействието на Enterprise Europe Network – България, членовете на ECABit мрежата имаха възможност да се срещнат с представители на компани- и от региона на Габрово и Пловдив и проведеха дискусии за евентуалното създаване на съвместни предприятия за износ на български продукти.

Развитие на ECABit мрежата

Основните резултати, засягащи бъде- щото развитие на ECABit мрежата са:

- Одобряване на окончателен вари- ант на Устав на ECABit , който ще регулира членството и отношенията в мрежата. Това е важна стъпка към институционализирането и устойчи- вото развитие на ECABit . Уставът ще определя основните правила и

процедури за управление и взема- не на решения, и въвежда членски внос за редовните и асоциираните членове на мрежата.

- Прилагане на стратегическо пла- ниране, което ще включва непре- станно подпомагане и развитие на съществуващите работни групи (за младежки иновации, екотуризъм, ин- вестиционна готовност и TCNET обу- чение), както и създаването на нови (за оценка на качеството/бенчмар- кинг и за технологичен трансфер/ бизнес интеграция). Предизвикател- ствата, пред които е изправена мре- жата, са осигуряване на устойчиво развитие на работните групи и из- граждане на добро взаимодействие между тях (например технологичен трансфер в областта на туризма, обучение и туризъм, инвестиционна готовност и обучение, и др.). Също така се дефинираха минималните и максималните цели и основните ета- пи в развитието на всички работни групи, заедно с някои хоризонтални дейности, които ще са задължение на координационния офис (връзки с други мрежи, разработване на веб- сайтове на мрежата, издаването на информационен бюлетин и др.)
- Планиране на мероприятията за 2010 и 2011 година.

Възможностите за създаване на кон- такти преди провеждането, както и по време на самия форум, генерира- ха идеи за разработването на редица съвместни проекти между различни групи от членове на мрежата. Нап- ример, бизнес инкубаторът „Улучай” от Азербайджан, Центърът за подпо- магане на гражданското общество от Грузия и Високотехнологичният ин- ститут в гр. Бургас, заедно с партньо- ри от Украйна, ще представят проект по оперативна програма „Черно море 2007-2013”. Конференцията даде въз-

можност на новопостъпилите членове на мрежата да се запознаят с останалите и бързо да се приобщят към инициативите на ECAbit.

Фондация ПИК, като координатор на мрежата ECAbit, поддържа съдържанието на уеб-сайта на мрежата, изготвя периодични бюлетини, служи като секретариат на Управителния съвет на мрежата и подпомага изграждането на партньорства вътре в мрежата. С помощта на Корейската национална агенция за развитие на информационното общество и програмата Корейски интернет доброволци, Фондацията предлага подпомагане на инкубаторите от мрежата и техните клиенти чрез предоставяне на ИКТ услуги, които да доведат до повишаване производителността, конкурентоспособността и иновативността на фирмите в инкубаторите.

През 2009 г. Фондацията активно работеше и с държавите от Западните Балкани. В рамките на проекта „Транс-Бонус – Подобряване и насърчаване на сътрудничеството между ЕС и страните от Западните Балкани в областта на наземния транспорт” Фондацията публикува *Ръководство за кандидатстване по 7 Рамкова програма на ЕС за научни изследвания и технологично развитие*, изготви анализ на изследователския потенциал в областта на наземния транспорт в страните от Западните Балкани, подготви и проведе конкурс за проектни идеи по 7 РП, в който взеха участие 32 научни организации и университети от България, Република Македония, Албания, Сърбия, Босна и Херцеговина.

Безопасна онлайн среда за деца и младежи

През 2009 г. Фондация ПИК значително разшири обхвата на своята дейност, насочена към защита на децата и непълнолетните в интернет-пространството. След като към **Горещата линия за сигнали за незаконно и вредно за деца съдържание в интернет беше добавен и Националният център за безопасен интернет**, голяма част от работата беше насочена към пряко и опосредствано информизиране и обучение на деца, родители и учители за съществуващи и новопоявяващи се рискове за непълнолетните в онлайн средата и средствата за противодействие.

Един от най-ефикасните методи за заостряне на вниманието на широката общественост към проблема със заплахите за деца в интернет бяха периодичните информационни и медийни кампании. През 2009 г. бяха проведени 3 кампании:

Втора национална кампания „Децата безопасно в Интернет” съвместно с Майкрософт-България, стартирала на 1 декември 2008 г. и завършила на 23 април 2009 г. с награждаването на 10 деца победители в конкурса „Урок за родители” за предлагане на най-доб-

Откриване на втората кампания „Деца безопасно в Интернет“

Водещите от БГ Радио Симо и Богдана и Светла Йогова от детския сайт Az-deteto обявиха наградите за най-добра рисунка на тема „Аз и моите родители в Интернет“, изправени пред транспаранта на Горещата линия за борба с незаконно и вредно за деца съдържание и поведение в интернет. Конкурсът за детски рисунки беше обявен в рамките на предишната кампания за безопасен интернет.

На 4 февруари в представителството на Европейския съюз в София беше организирана среща, на която пред медиите бяха представени инициативите за отбелязване на Деня за безопасен интернет. Трите мобилни оператора Мобилтел, Глобул и Вивател обявиха първата по рода си SMS-кампания, в рамките на която на 10 февруари бяха изпратени близо 3 милиона съобщения до техните абонати.

Представяне на инициативите, свързани с Деня за безопасен интернет в Представителството на ЕК в България
От ляво надясно: Христо Монов, заместник-председател на Държавната агенция за закрила на детето, Зинаида Златанова, ръководител на представителството на ЕС в България, Огнян Киряков, управляващ директор на Майкрософт България, Георги Апостолов, координатор на Националния център за безопасен интернет.

Плакатът на кампанията „Ти избираш“

Идеята за кампанията „Ти избираш“ дойде от двама български ученика, която бяха направили собствен клип, предупреждаващ за опасностите в интернет. Клипът беше преснет професионално с участието на децата и беше даден старт на кампанията.

рите 10 правила за родители за безопасен интернет.

Общоевропейска кампания срещу кибер-тормоза, стартирала на 10 февруари. Европейският клип, преведен на български език, беше излъчван в продължение на 1 месец по 12 телевизионни канала. В рамките на кампанията трите мобилни оператора Мобилтел, ГЛОБУЛ и Виваком изпратиха SMS-и до над 2 и половина милиона частни абонати, с които ги насочиха към сайта на Центъра за безопасен интернет, за да се информират за рисковете за деца онлайн и методите и средствата за тяхното предотвратяване. На самия Ден за безопасен интернет – 10 февруари – беше организирана национална кръгла маса в Пресклуба на БТА, която получи широко медийно отразяване.

Национална кампания „Ти избираш дали да бъдеш жертва онлайн“. Специално изработеният телевизионен клип беше показван в продължение на 2 месеца по БНТ, на 15 локации в София бяха поставени билбордове на кампанията, 10 000 плаката на кампанията бяха разлепени в районите около училищата в София.

През 2009 г. Фондация ПИК продължи успешно своята обучителна програма в софийските училища „Реално и виртуално насилие – превенция чрез интерактивно обучение в училище“. В рамките на тази програма през годината бяха изнесени над 1000 урока в свободни часове в 20 столични училища от 70 предварително обучени учители. Над 4000 ученика от 5 до 12 клас бяха обхванати от обучителния курс.

С цел по-ефикасна защита на децата онлайн беше сформирана работна група с участието на представители на Народното събрание, МВР и мобилните оператори, която започна работа по изработване на предложения за законодателни промени. Беше изработено становище за необходимите мерки, които България следва да предприеме, за да отговори по-пълно на изискванията на Програмата „Безопасен Интернет“ на Европейската комисия.

Фондация ПИК продължи да ръководи дейността на Обществения съвет за безопасен интернет, който обхваща 22 държавни институции, бизнес асоциации, частни компании и неправителствени организации, които имат

Порталът на Центъра за безопасен интернет

отношение към осигуряването на безопасна онлайн среда за деца и подрастващи. Към Обществения съвет през годината се присъединиха трите мобилни оператора Мобилтел, ГЛОБУЛ и Виваком, както и Майкрософт България.

За да се повиши информираността за рисковете за деца в интернет и средствата за тяхното предотвратяване през годината бяха организирани 3 национални кръгли маси и бяха проведени срещи с представители на общини и местни администрации в 4 града извън столицата.

Фондация ПИК участва в 4 международни конференции и 3 международни обучения по линия на европейските мрежи на оператори на горещи интернет-линии и на националните центрове за безопасен интернет. На тях беше представен българският опит и беше установено по-тясно сътрудничество с центрове за безопасен интернет в региона и в Европейския съюз. По линия на европейската програма за обмяна на опит между центрове за безопасен интернет беше реализирано посещение в полския Център за безопасен интернет.

Уебсайтът на Центъра за безопасен интернет е замислен като портал с четири под-секции: за деца, тийнейджъри, родители и учители, за да може да предлага съобразена с всяка целева група информация и съвети.

По покана на регионалния офис на „Спасете децата-Норвегия“ и Министерството на сигурността на Босна и Херцеговина екип на Фондация ПИК проведе 3-дневно обучение в Сараево на местни неправителствени организации за подготовка за изграждане на местен национален център за безопасен интернет. За извършеното обучение Фондацията беше наградена със златен плакет от Министерството на сигурността на Босна и Херцеговина.

Фондация ПИК активно участва в дейността на Националната мрежа за децата, като редовно извършва обучения на членуващите в мрежата над 60 неправителствени организации в областта на защитата на децата в интернет.

За информиране на широката общественост и обучение на деца, тийнейджъри, родители и учители Фондация ПИК поддържа редовно обновявания уебсайт на Центъра за безопасен интернет „Деца онлайн“ на адрес Safenet.bg.

Ежедневно работи *Гореща линия за получаване на сигнали за незаконно и вредно за деца съдържание в интернет* на адрес web112.net, като за годината бяха получени и обработени над 3000

Новият дизайн на Горещата линия

Обновеният сайт на Горещата линия за борба с незаконно и вредно за деца съдържание и поведение в интернет улеснява посетителите в подаването на сигнали благодарение на опростената процедура и насочваща помощна информация.

сигнала. Над 40 от тях бяха предадени за вземане на съответни мерки от компетентните държавни органи, други 40 бяха препратени на партньорски горещи линии. Беше оказана помощ и

съдействие на повече от 50 родители и непълнолетни във връзка с проблеми, възникнали през компютърни системи и в интернет.

Форсайт изследвания

От 2001 г. Фондация ПИК развива институционалния си капацитет в областта на форсайт изследванията като нов инструмент за формиране на политика в областта на науката и иновациите. През годините Фондация ПИК участва с принос в редица проекти на равнище ЕС, прилагайки форсайт методите към области като изследователска инфраструктура, качество и безопасност на храните, участие на гражданите в

определянето на изследователските приоритети на бъдещето, околна среда и нови енергийни източници.

През 2009 г. Фондацията беше ангажирана във форсайт дейности, насочени към идентифициране на нови теми за научни изследвания, които да бъдат във фокуса на 8 Рамкова програма на ЕС след 2014 г.

*Визии на гражданите за науката, технологиите и иновациите
(CIVISTI – Citizens' visions on science, technology and innovation)*

Какъв е характера на проблемите, които Европа трябва да решава в бъдеще? Какви да бъдат бъдещите социални и обществени характеристики на Европа? Какви цели трябва да поставим пред развитието на европейското общество?

Тези и множество други въпроси бяха дискутирани в допитвания до гражданите в 7 различни европейски държави в рамките на проекта CIVISTI. Имащ за цел да подпомогне процеса на определяне на научни приоритети за 8 Рамкова програма на ЕС за научни изследвания (която ще действа в периода 2014 – 2020 г.), CIVISTI се основава на идеята, че процесът на дефиниране на целесъобразни, изпреварващи събитията изследователски програми може да спечели в много отношения от допитване до населението. CIVISTI предоставя на гражданите от 7 различни европейски държави (Дания, Австрия, Фландрия/Белгия, Финландия, Малта, България и Унгария) възможност да определят и споделят визиите си за бъдещето и да ги трансформират в дългосрочни научни, технологични и

иновационни теми. Нашите общества се променят динамично вследствие на глобализацията, новите технологии, многокултурните общности, развитието на медиите, предизвикателствата на околната среда и климата, новите енергийни перспективи, непрекъснато повишаващото се благосъстояние и потребление и др. Всяко едно от тези обстоятелства изисква съгласувано взаимодействие между науката, технологиите и обществото, което от своя страна поражда въпроси относно социалното управление на съответните специфични потребности и рискове – както за обществото, така и за отделния индивид. Населението е носител на тревогите и очакванията за бъдещето и, с подходящи методи, тези очаквания могат да бъдат обобщени и трансформирани в съответни научноизследователски теми и програми. В периода май – юни бяха проведени първите срещи за консултации с гражданите в седемте държави – участнички в проекта. Резултатите от седемте срещи бяха обобщени от Фондация ПИК и Центъра за изследване на мнението на потребителите от Финландия.

SPRING: Scoping China's Environmental Research Excellence and Major Infrastructure: Foresight, Potentials, and Roadmaps

През 2009 г. Фондация ПИК се включи в подготовката на проекта SPRING, чиято основна цел е да проучи капацитета на китайската научноизследователска система в областта на околната среда и да идентифицира теми от общ интерес за Европейския съюз и Китай, които да бъдат разработвани

както по линия на 7 Рамкова програма на ЕС, така и теми от дългосрочен интерес, които да бъдат предложени за включване в 8 Рамкова програма. Две са основните линии на дейност в рамките на SPRING:

– Картографиране на научноизследователския потенциал и научно-

изследователска инфраструктура в Китай в областите, залегнали в специфичната програма Околна среда на 7 Рамкова програма на ЕС за научни изследвания и технологично развитие.

– Идентифициране на потенциални научни области от общ интерес на базата на форсайт изследване. Методологията за форсайт изследването беше разработена от екип на Фондация ПИК.

Работа с млади учени

През 2009 г. Фондацията се ангажира активно в дейности, фокусирани върху работа с младите хора в науката. В периода септември – декември Фондацията проведе проучване на потребностите от допълнително обучение и квалификация на 50 докторанти, млади учени, специализанти и пост-докторанти от Института по биофизика към БАН, Биологическия и Физическия факултети на СУ „Св. Климент Охридски“, с цел дефиниране на оптимална схема за обучение и повишаване на професионалната им квалификация, отчитайки и потребностите на бизнеса от екологията, медицината и селското стопанство, където се прилагат биофизични методи. През декември Фондацията проведе обучение на групата от млади учени, посветено на 7 Рамкова програма на ЕС за научни изследвания и технологично развитие, Програмата на ЕС за конкурентоспособност и иновации, както и ОП Конкурентоспособност. Целта на обучението беше да се изгради капацитет за управление на международни проекти и участие в програмите на ЕС, насърчаващи развитието на науката и иновациите. За нарастналия авторитет на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ като организация със значителен експертен опит в областта на

иновационното развитие и трансфера на технологии свидетелства броят на отправените към Фондацията молби за отзиви във връзка със защита на докторски дисертации по следните теми:

1. „Симулационно моделиране на пазарната дифузия“ до Специализирания научен съвет по национално стопанство към ВАК за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на Радослав Георгиев Йорданов, главен асистент към Стопанска академия, Свищов.
2. „Държавната иновационна политика в неголемите европейски страни“ до Специализирания научен съвет по икономически теории и международни икономически отношения към ВАК за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на Красимир Христов Керчев, главен асистент към УНСС.
3. „Иновативни кълстери и организационна култура“ до Специализирания научен съвет по информационни науки и наукознание към ВАК за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на Майяна Митевска-Енчева, докторант към Център по наукознание и история на науката към БАН.

Приложение: Портфейл от проекти през 2009 г.

Enterprise Europe Network – България обединява дейността на досегашния Европейски иновационен център – България, функциониращ от 1997 г., и осемте Евро Инфо Центъра, създадени през 1999 г. Партньорите са едни от най-активните и добре познати консултантски организации в отделните региони, чието сътрудничество осигурява пълно географско покритие на страната. Като част от общоевропейската мрежа, тези организации ще подпомагат българските фирми в търсенето на разнообразни партньорства на територията на целия европейски пазар. За повече информация: www.enterprise-europe-network.bg

Научноизследователски инфраструктури: форсайт и влияние (RIFI). Инициативата RIFI (rifi.gateway.bg) цели да създаде методология за оценка на социално-икономическото влияние на новите научноизследователски инфраструктури (НИ), като сред методите се интегрират и форсайт техники.

Проект NET-SHARE „Мрежа от ИКТ организации за обмяна на опит и подкрепа на малки и средни предприятия“. Проектът NET-SHARE има за цел да създаде, развие и управлява мрежа от опитни организации в областта на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) от няколко европейски страни, които да споделят опита си от различни ИКТ инициативи и услуги за фирмите от този сектор, придобити от предишни проекти по програмата eTEN. За повече информация: www.net-share.eu

Европейска мрежа за подпомагане на малки и средни предприятия в областта на Устойчивия наземен транспорт (STAR – NET TRANSPORT). Инициативата Star-Net Transport се реализира в рамките на Седма рамкова програма на Европейската комисия и има за цел да подпомогне малки и средни предприятия от сектор Наземен транспорт (спедиция, логистика, ИКТ приложения, морски технологии, автомобилостроене, железопътен транспорт, икономика на транспорта и др.) при включването им в проектни предложения за настоящия конкурс по Седма рамкова програма (7РП) в тематичен приоритет „Устойчив наземен транспорт“. За повече информация: www.starnet-transport.eu

Трансфер на технологии в областта на туризма (TOUREG). Главната цел на проекта TOUREG е да повиши конкурентоспособността и подобри стратегическото положение на сектор „Туризм“ и други сектори, които са свързани с развитието на туризма в регионите на Европа.

Международно сътрудничество в областта на пазарната реализация на научноизследователски резултати (InterValue). Основната цел на проекта е да изгради на територията на Югоизточна Европа механизъм, който позволява разпространението на нови технологии, подпомага взаимодействието между бизнес и изследователски организации, и улеснява достъпа до частни или публични финансови схеми чрез използването на експерти в областта

на пазарната реализация на научни изследвания. За повече информация <http://www.urenio.org/intervalue>

TransBonus – Подобряване и насърчавана не научноизследователското сътрудничество между ЕС и страните от Западните Балкани в областта на наземния транспорт. Проектът има за цел да стимулира научното и технологичното сътрудничество между ЕС и Западните Балкани – Албания, Босна и Херцеговина, Република Македония и Сърбия – в областта на наземния транспорт, както и да създаде мрежа от изследователи, университети, фирми и експерти, за да подобри и разшири потенциала на центровете по компетентност по отношение на изследователските програми и човешките ресурси чрез международен обмен на изследователски опит и знания. За повече информация: www.transport.net

CIVISTI – Визии на гражданите за развитието на науката, технологиите и иновациите. Проектът CIVISTI предоставя на гражданите от 7 различни европейски държави (Дания, Австрия, Фландрия/Белгия, Финландия, Малта, България и Унгария) възможността да определят и споделят визиите си за бъдещето и да ги трансформират в дългосрочни научни, технологични и иновационни теми. За повече информация: www.civisti.org

B-Creative – Набор от инструменти в помощ на МСП и стартиращи предприятия от креативните индустрии. Целта на проекта е да разработи нови инструменти за насърчаване на иновациите в МСП и стартиращи предприятия от креативните индустрии, с цел повишаване на тяхната конкурентоспособност. Тези инструменти ще са насочени към рисков капитал, интелектуална собственост, работа в мрежа.

Въвеждане и използване на нови методи и подходи в обучението на млади изследователи в областта на биофизиката с цел повишаване на тяхната квалификация и конкурентоспособност в приложни направления като селско стопанство, екология и медицина. Проектът има за цел да задържи и да мотивира перспективни млади хора, работещи в областта на биофизиката, да продължат научното си развитие в науката и в бизнеса, и реализация в България.

ERAWATCH: Онлайн база данни на научните изследвания (Base load research inventory service III). Инициативата на мрежата ERAWATCH (<http://cordis.europa.eu/erawatch/>) има за цел систематичното събиране и обработка на фокусиран и последователен набор от информация и публикуването му на уеб-базирана платформа, следяща европейските, националните и регионалните изследователски структури, участниците в изследванията и изследователските политики.

ERAWATCH: Европейска обсерватория на активните научноизследователски университети и националните държавни агенции за финансиране на научни изследвания (European Observatory of Research-Active Universities and National Public Research Funding Agencies). Стартирал през 2009 г проектът обхваща страните-членки на ЕС, асоциираните страни и страните извън ЕС. Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ е официален кореспондент за България и участва в инициативата по създаването на първата уеб-базирана Европейска обсерватория на изследователските университети, която ще предлага уникална и развиваща се платформа, адаптираща се към потребностите на различните заинтересовани страни.

ERAWATCH: Приносът на политиките на регионално равнище за реализацията на Европейското изследователско пространство (Contribution of policies at the regional level to the realisation of the European Research Area). Проектът имаше за цел да събере информация за 16 региона на ЕС и да анализира техния напредък по отношение на интегрирането им в Европейското изследователско пространство (ЕИП), с конкретен фокус върху междурегионалната мобилност на учени, съвместно програмиране в областта на научната политика и международно сътрудничество.

ERAWATCH национални доклади 2009: БЪЛГАРИЯ, Анализ на набора от политики за насърчаване на инвестициите в НИРД и приносът в ЕИП (ERAWATCH COUNTRY REPORTS 2009: BULGARIA, Analysis of policy mixes to foster R&D investment and to contribute to the ERA). Докладът прави преглед на националната научноизследователска система и представя оценка на последните промени в политиката. Той е фокусиран върху пречките пред инвестициите в НИРД, възможностите и рисковете, породени от българския набор от прилагани политики, пазара на труда за изследователи, управлението на изследователските инфраструктури.

Проучване на тенденциите в публичните и частните инвестиции в НИРД в ИКТ в Румъния и България и конкурентоспособността на техните иновационни системи в областта на ИКТ (НИРД в областта на ИКТ в Румъния и България). Проектът има за цел да изследва динамиката на НИРД в областта на ИКТ в България и Румъния.

Създаване на комбиниран Център за безопасен Интернет в България

(Saferinternet BG). Целта на проекта е да се създаде по-безопасна интернет среда за децата и младежите чрез обучения, информиране и борба с незаконно и вредно за деца онлайн съдържание и поведение с помощта на Гореща интернет линия за получаване на сигнали за подобно съдържание. За повече информация www.safenet.bg

Реално и виртуално насилие: Превенция чрез интерактивно обучение в училища (Real&Virtual Violence). Проектът цели да обучава ученици от 5 до 12 клас в разпознаване на различните форми на насилие и агресия както във физическия живот, така и в интернет средата. Осъществява се от подготвени обучители, които поемат свободни часове по заявки от 20 училища доброволци, в които провеждат занятия, базирани на интерактивни игри и дискусии.

Институционализиране и развитие на Мрежата от бизнес инкубатори и технологични паркове в Източна Европа и Централна Азия (ECabit). Проектът има за цел да укрепи институционално мрежата от инкубатори, да провежда годишни конференции и пилотни проекти в областта на туризма, младежкото предприемачество и други области от взаимен интерес на инкубаторите и да подпомага международното сътрудничество между инкубаторите. За повече информация: www.ecabit.org

еБългария2020. Проектът има за цел да подпомогне дългосрочното планиране и формулиране на политики в областта на развитие на информационното общество в България чрез задълбочени емпирични качествени и количествени проучвания, нормативен анализ и обществени дискусии.

